

ADVIES Nr. 1.938

Zitting van maandag 27 april 2015

Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 118 van 27 april 2015 tot vaststelling voor 2015-2016 van het interprofessioneel kader voor de verlaging van de leeftijdsgrens naar 55 jaar, voor wat de toegang tot het recht op uitkeringen voor een landingsbaan betreft, voor werknemers met een lange loopbaan, zwaar beroep of uit een onderneming in moeilijkheden of herstructurering en collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103 bis van 27 april 2015 tot aanpassing van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103 van 27 juni 2012 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en landingsbanen

x x x

2.749-2

ADVIES Nr. 1.938

Onderwerp: Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 118 van 27 april 2015 tot vaststelling voor 2015-2016 van het interprofessioneel kader voor de verlaging van de leeftijdsgrens naar 55 jaar, voor wat de toegang tot het recht op uitkeringen voor een landingsbaan betreft, voor werknemers met een lange loopbaan, zwaar beroep of uit een onderneming in moeilijkheden of herstructurering en collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103 bis van 27 april 2015 tot aanpassing van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103 van 27 juni 2012 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en landingsbanen

Op initiatief van het Bureau van de Nationale Arbeidsraad, is de Raad overgegaan tot de uitvoering van het sociaal akkoord van de Groep van Tien, dat op 17 december 2014 werd bereikt, met betrekking tot bovengenoemd onderwerp.

De besprekingen van dit dossier werden toevertrouwd aan een werkgroep ad hoc.

Op verslag van die werkgroep, heeft de Raad op 27 april 2015 het volgende eenparige advies uitgebracht, samen met de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 118 van 27 april 2015 en de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103 bis van 27 april 2015.

x x x

I. CONTEXT

In uitvoering van het regeerakkoord van 9 oktober 2014, werden op 20 november 2014 en 4 december 2014 aan het beheerscomité van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) een ontwerp van koninklijk besluit met betrekking tot het tijdskrediet en de landingsbanen voorgelegd.

Omdat over die ontwerptekst geen overeenstemming kon worden bereikt, werd op 4 december 2014 hierover een verdeeld advies uitgebracht.

Daarna werd erover gediscussieerd in de groep van Tien; die discussies hebben op 17 december 2014 geleid tot een akkoord over een aantal delen met het oog op een amendering van het genoemde ontwerp van koninklijk besluit, alsook over de ontwerpen van koninklijke besluiten inzake SWT en de aangehouden punten van de eerste fase van het dossier over het statuut arbeiders-bedienden.

Op basis hiervan, heeft de regering, voor wat het recht op uitkeringen betreft voor tijdskrediet en landingsbanen, het koninklijk besluit van 30 december 2014 uitgevaardigd tot wijziging van het koninklijk besluit van 12 december 2001 tot uitvoering van hoofdstuk IV van de wet van 10 augustus 2001 betreffende verzoening van werkgelegenheid en kwaliteit van het leven betreffende het stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en vermindering van de arbeidsprestaties tot een halftijdse betrekking.

Met betrekking tot de landingsbanen, voorziet dit koninklijk besluit, in uitvoering van voornoemd regeerakkoord, dat de leeftijdsgrens voor de landingsbanen vanaf 1 januari 2015 op 60 jaar wordt gebracht. Hierop worden uitzonderingen voorzien voor werknemers tewerkgesteld in ondernemingen in herstructurering of in moeilijkheden en werknemers met een beroepsloopbaan van 35 jaar of werknemers die tewerkgesteld zijn in een zwaar beroep, voor wie de leeftijdsgrens van 55 jaar op 1 januari 2015 stelselmatig wordt verhoogd tot 60 jaar op 1 januari 2019.

In uitvoering van voornoemd akkoord van de Groep van Tien van 17 december 2014, bepaalt het koninklijk besluit van 30 december 2014 dat de leeftijdsgrenzen voor die categorieën van werknemers met een lange loopbaan, zwaar beroep of uit een onderneming in moeilijkheden of herstructurering, om toegang te krijgen tot het recht op uitkeringen, niet, volgens het voorziene tijdspad, worden opgetrokken, indien de Nationale Arbeidsraad hierover, voor de periode 2015-2016, een bij koninklijk besluit algemeen verbindende kader-cao afsluit, die sectoren en ondernemingen in moeilijkheden of herstructurering, onder bepaalde voorwaarden, moet toelaten in uitvoering hiervan de leeftijdsgrens van 55 jaar voor die periode te behouden in een collectieve arbeidsovereenkomst. Deze kader-cao kan om de twee jaar worden verlengd en aangepast.

In uitvoering hiervan, heeft de Nationale Arbeidsraad op 27 april 2015 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 118 gesloten tot vaststelling van het interprofessioneel kader, voor 2015-2016, voor de verlaging van de leeftijdsgrens naar 55 jaar, voor wat de toegang op het recht op uitkeringen voor een landingsbaan betreft, voor werknemers met een lange loopbaan, zwaar beroep of uit een onderneming in moeilijkheden of herstructurering.

Daarnaast heeft de Nationale Arbeidsraad in uitvoering van het akkoord van de Groep van Tien van 17 december 2014, waarin in het kader van de finalisering van de eerste fase van de harmonisering van de statuten arbeiders – bedienden, voorzien wordt in een gelijkstelling van de ontslagcompensatievergoeding voor de berekening van de loopbaanvoorwaarde voor landingsbanen, op 27 april 2015 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103 bis gesloten tot aanpassing van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103 van 27 juni 2012 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en landingsbanen.

Samen met het afsluiten van beide collectieve arbeidsovereenkomsten, heeft hij onderhavig advies uitgebracht waarin enerzijds de gevolgen van beide cao's worden besproken en anderzijds een aantal voorstellen worden gedaan tot verbetering van het koninklijk besluit van 30 december 2014.

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

A. Met betrekking tot de gevolgen van de kader-cao op het recht op uitkeringen en verlof

1. Algemeen kader recht op uitkeringen landingsbanen

Het koninklijk besluit van 30 december 2014 bepaalt voor het recht op uitkeringen dat de leeftijdsgrens voor de landingsbanen vanaf 1 januari 2015 op 60 jaar wordt gebracht, voor zover die werknemers een beroepsloopbaan kunnen aantonen van 25 jaar in de zin van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103. Hierop worden in genoemd koninklijk besluit uitzonderingen voorzien voor werknemers tewerkgesteld in ondernemingen in herstructurering of in moeilijkheden en werknemers met een beroepsloopbaan van 35 jaar of werknemers die tewerkgesteld zijn in een zwaar beroep. Voor hen wordt de leeftijdsgrens van 55 jaar op 1 januari 2015 stelselmatig verhoogd tot 60 jaar op 1 januari 2019.

Genoemd koninklijk besluit bepaalt verder dat die leeftijdsgrenzen voor werknemers met een lange loopbaan, zwaar beroep of uit een onderneming in moeilijkheden of herstructurering niet volgens dat tijdsfad worden opgetrokken, op voorwaarde dat de Nationale Arbeidsraad hierover, voor de periode 2015-2016, een bij koninklijk besluit algemeen verbindende kader-cao afsluit, die voor de toegang van het recht op uitkeringen, sectoren en ondernemingen in moeilijkheden of herstructurering, onder bepaalde voorwaarden, moet toelaten in uitvoering hiervan de leeftijdsgrens van 55 jaar voor die periode te behouden in een collectieve arbeidsovereenkomst. Deze kader-cao kan na 2016 worden verlengd of aangepast.

In uitvoering hiervan, heeft de Nationale Arbeidsraad op 27 april 2015 de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 118 gesloten tot vaststelling van het interprofessioneel kader, voor 2015 – 2016, voor de verlaging van de leeftijdsgrens naar 55 jaar, voor wat de toegang op het recht op uitkeringen voor een landingsbaan betreft, voor werknemers met een lange loopbaan, zwaar beroep of uit een onderneming in moeilijkheden of herstructurering.

2. De afwijkingen in de kader-cao om toegang te krijgen tot het recht op uitkeringen

In de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 118 van 27 april 2015 wordt om toegang te krijgen tot het recht op uitkeringen voor landingsbanen, voor de periode 2015-2016, de leeftijdsgrens op 55 jaar gebracht voor twee groepen van werknemers, namelijk enerzijds de werknemers met een zwaar beroep of een lange loopbaan en anderzijds de werknemers uit een onderneming in herstructurering of in moeilijkheden.

De collectieve arbeidsovereenkomst treedt in werking op 1 januari 2015 en treedt buiten werking op 31 december 2016. Ze is van toepassing op periodes van vermindering van arbeidsprestaties waarvoor de aanvangsdatum of de datum van verlenging gelegen is tijdens de geldigheidsduur van de overeenkomst.

a. Werknemers met een zwaar beroep of lange loopbaan

Werknemers met een zwaar beroep of lange loopbaan kunnen op basis van bovengenoemde kader-cao toegang krijgen tot het recht op uitkeringen vanaf 55 jaar, indien het bevoegde paritair comité of subcomité voor 2015-2016 een collectieve arbeidsovereenkomst heeft afgesloten die uitdrukkelijk stelt dat zij is afgesloten in toepassing van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 118 van 27 april 2015 en zij beantwoorden aan één van de volgende voorwaarden:

- Ofwel 35 jaar beroepsverleden als loontrekkende kunnen rechtvaardigen in de zin van artikel 3, § 3 van het Koninklijk Besluit van 3 mei 2007 tot regeling van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage;

- Ofwel tewerkgesteld zijn:
 - 1) ofwel minstens 5 jaar gerekend van datum tot datum, in een zwaar beroep in de zin van artikel 3, §1 van het koninklijk besluit van 3 mei 2007 tot regeling van een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage. Deze periode van 5 jaar moet gelegen zijn in de loop van de voorafgaande 10 kalenderjaren, gerekend van datum tot datum;

 - 2) ofwel minstens 7 jaar gerekend van datum tot datum, in een zwaar beroep in de zin van artikel 3, §1 van het koninklijk besluit van 3 mei 2007 tot regeling van een stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage. Deze periode van 7 jaar moet gelegen zijn in de loop van de laatste 15 kalenderjaren, gerekend van datum tot datum.

 - 3) ofwel minimaal 20 jaar in een arbeidsregime zoals bedoeld in artikel 1 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 van 23 maart 1990 en algemeen verbindend verklaard bij het koninklijk besluit van 10 mei 1990;

In afwachting van de door de Raad gevraagde aanpassing aan artikel 4, 3°, c) van het koninklijk besluit van 30 december 2014, om in een gelijkstelling conform het koninklijk besluit van 3 mei 2007 te voorzien, zal in een latere fase, als het koninklijk besluit in die zin is aangepast, de commentaar bij artikel 3 van de kadercao in dezelfde zin worden verduidelijkt, namelijk met een gelijkstelling voor het personeel van de burgerluchtvaart dat tewerkgesteld is in een regeling van ploegenarbeid met nachtprestaties.

- 4) ofwel door een werkgever die behoort tot het paritair comité van het bouwbedrijf, voor zover de werknemer beschikt over een attest dat zijn ongeschiktheid tot voortzetting van zijn beroepsactiviteit bevestigt, afgegeven door een arbeidsgeneesheer.

Bij gebreke aan een sectorale collectieve arbeidsovereenkomst vallen die werknemers terug op het tijdspad dat voor hen is voorzien in het koninklijk besluit van 30 december 2014, namelijk 55 jaar in 2015 en 56 jaar in 2016.

Het feit dat sectoren geen collectieve arbeidsovereenkomst met toepassing van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst sluiten, belet die sectoren niet een overeenkomst te sluiten voor de volgende twee jaar met toepassing van de in de Nationale Arbeidsraad gesloten collectieve arbeidsovereenkomst. Die redenering geldt ook voor de daaropvolgende perioden van twee jaar.

b. Werknemers uit een onderneming in herstructurering of moeilijkheden

Werknemers uit een onderneming in moeilijkheden of herstructurering, in toepassing van de regelgeving met betrekking tot de werkloosheid met bedrijfstoelage, kunnen op basis van bovengenoemde kader-cao toegang krijgen tot het recht op uitkeringen vanaf 55 jaar, voor zover cumulatief voldaan is aan volgende voorwaarden:

- 1) de onderneming kadert haar aanvraag tot erkenning binnen een herstructureringsplan en toont aan dat ontslagen zijn vermeden;
- 2) de onderneming toont bij haar aanvraag tot erkenning aan dat daardoor het aantal werknemers dat overgaat naar het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage is verminderd;
- 3) de Minister heeft in de erkenningsbeslissing uitdrukkelijk vermeld dat aan deze voorwaarden is voldaan.

Bij gebreke aan een collectieve arbeidsovereenkomst in de onderneming in herstructurering of moeilijkheden, vallen die werknemers uit die ondernemingen terug op het tijdspad dat voor hen is voorzien in het koninklijk besluit van 30 december 2014, namelijk 55 jaar in 2015 en 56 jaar in 2016.

B. Met betrekking tot het koninklijk besluit van 30 december 2014

1. Tijdens zijn werkzaamheden, heeft de Raad vooreerst een materiële fout vastgesteld in artikel 4, § 5, punt 2° van genoemd koninklijk besluit van 30 december 2014, waarin is bepaald dat de 35 jaar beroepsverleden, waarover een werknemer moet beschikken om beroep te kunnen doen op een uitzonderlijke landingsbaan, moet gelezen worden in de zin van artikel 3, § 2 van het koninklijk besluit van 3 mei 2007 tot regeling van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag.

De Raad heeft vastgesteld dat artikel 3, § 2 van het koninklijk besluit van 3 mei 2007 is opgeheven en dat voor de berekening van de beroepsloopbaan in de zin van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag moet worden verwezen naar artikel 3, § 3 van voornoemd koninklijk besluit. Gelet hierop, dringt hij erop aan dat de verwijzing naar artikel 3, § 2 zou worden vervangen door de correcte verwijzing naar artikel 3, § 3 van het koninklijk besluit van 3 mei 2007 tot regeling van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag.

2. Vervolgens stelt de Raad vast dat artikel 4, § 5, 6de alinea, punt 3° van het koninklijk besluit, bepaalt dat de aanvangsdatum van de periode van vermindering van arbeidsprestaties of van de verlenging van de periode van vermindering van arbeidsprestaties gelegen moet zijn tijdens de geldigheidsduur van deze collectieve arbeidsovereenkomst.

De Raad vraagt zich af wat de draagwijdte is van deze bepaling. Meer bepaald of het ook de bedoeling is dat werknemers, die op het ogenblik van de schriftelijke kennisgeving aan de werkgever aan de voorwaarden van de kaderCAO voldoen, maar van wie de aanvangsdatum van hun loopbaanvermindering door omstandigheden buiten hun wil buiten de geldigheidsduur van de collectieve arbeidsovereenkomst valt, zoals bijvoorbeeld door een uitstel met 6 of 12 maanden zoals voorzien in de artikelen 14 en 15 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103, buiten het toepassingsgebied van de kaderCAO vallen?

3. De Raad wijst erop dat de burgerluchtvaart om historische redenen is uitgesloten van het toepassingsgebied van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 van 23 maart 1990, ook al werkt het personeel 's nachts. Indien een andere reglementering voor de definitie van nachtarbeid teruggrijpt naar het toepassingsgebied van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46, dan heeft dit tot gevolg dat het personeel tewerkgesteld aan werken van vervoer in de lucht wordt uitgesloten.

Voor SWT werd dit in 2013 opgevangen door in artikel 3 van het koninklijk besluit van 3 mei 2007 een gelijkstelling te voorzien voor het personeel van de burgerluchtvaart dat tewerkgesteld is in een regeling van ploegenarbeid met nachtprestaties¹.

Aangezien die gelijkstelling geregeld is voor SWT, vraagt de Raad dat dezelfde gelijkstelling zou worden voorzien voor de landingsbanen in artikel 4, 3°, c) van het koninklijk besluit van 30 december 2014. In toepassing van genoemd lid van artikel 4 van dit koninklijk besluit, moeten worden gelijkgesteld met werknemers bedoeld in artikel 1 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 46 van 23 maart 1990, het varend personeel tewerkgesteld aan werken van vervoer in de lucht dat gewoonlijk tewerkgesteld is in arbeidsregelingen met prestaties tussen 20 uur en 6 uur, maar met uitsluiting van:

1° de werknemers die uitsluitend prestaties verrichten tussen 6 uur en 24 uur;

2° de werknemers die gewoonlijk beginnen te werken vanaf 5 uur.

C. Met betrekking tot de invoering van cao nr. 103 bis

De Raad stelt vast dat het akkoord van de Groep van Tien van 17 december 2014, in het kader van de finalisering fase 1 van de harmonisering van de statuten arbeiders – bedienden, voorziet in een gelijkstelling van de ontslagcompensatievergoeding voor de berekening van de loopbaanvoorwaarde voor landingsbanen.

¹ Zie advies nr. 1.829 van 18 december 2012 en koninklijk besluit van 15 juli 2013.

In uitvoering hiervan wordt door middel van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103 bis van 27 april 2015, artikel 10, § 3 van de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 103 van 27 juni 2012 tot invoering van een stelsel van tijdskrediet, loopbaanvermindering en landingsbanen, aangevuld met navolgende formulering; "12° de dagen gedekt door de ontslagcompensatievergoeding". Hiermee wordt bedoeld de ontslagcompensatievergoeding zoals voorzien in artikel 7, § 1, derde lid, zf) en artikel 7, § 1 sexies van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

x x x

Tot slot dringt de Raad erop aan dat voornoemde wijzigingen van het koninklijk besluit van 30 december 2014, zo snel mogelijk zouden worden doorgevoerd, zodat ze tijdig kunnen worden geïmplementeerd door de RVA en ook de nodige rechtszekerheid kunnen bieden voor de sectoren die de sectorale onderhandelingen hieromtrent moeten opstarten.
